

Прометей

ВАЦЬКО ОЛЕКСАНДР 7-В

- ▶ Прометей - один з титанів в давньогрецької міфології, захисник людей від свавілля богів, цар скіфів. Двоюрідний брат Зевса. Син титану Япет і Клімени (по Аполлодору - Азії, по Есхілу - син Феміди-Геї по Евфоріона - син Гери і титана Еврімедонта). Брат Атланта, Менетіл і Епіметея. Чоловік Гесіона, батько Девкаліона (за варіантом - від Пандори), Іо (згідно Істру).

Обман Зевса в Меконій

- ▶ Коли в Меконій постало питання про жертвопринесення - яка частина тваринного повинна діставатися богам, а яка - залишатися людям, оброблену тушу бика Прометей розділив, склавши в одну купу їстівне м'ясо, яке приховав шкурою і прикрив дурнопахнущою шлунком тваринного, а в іншу - кістки, прикриті шматками жиру, і потім запропонував вибирати самому Зевсу, той же помилився, обравши кістки, через що відняв у людей вогонь. Саме тоді змінився порядок жертвоприношень богам: раніше тварина спалювали цілком, тепер же - лише кістки. Прометею також приписують перше вбивство бика.

Викрадення вогню

- ▶ За найдавнішої версії міфу, Прометей викрав вогонь у Гефеста, забрав з Олімпу і передав його людям. Він зробив це, приховавши іскру в підлогою стеблі очерету (нарфекс) і показав людям, як його зберігати, присипаючи золою. У тлумаченні, він винайшов «вогневі палички», від яких загоряється вогонь. В покарання Зевс направить людям першу жінку - Пандору. За версією міфу, роздобути вогонь Прометея допомогла Афіна.

Покарання Прометея

- ▶ За викрадення вогню Зевс наказав Гефесту (або Гермесу) прикувати Прометея до скелі Кавказьких гір (в Колхіді); або в Скіфії. Він був покараний за непослух Зевсу. Прикутий Прометей був приречений на безперервні муки - знову і знову прилітав орел викльовує його печінку, яка у нього, безсмертного, знову відростала. Ці муки тривали протягом усього героїчного століття, за різними античними джерелами від декількох століть до 30 тисяч років (по Есхілу) поки Геракл (для зміцнення своєї слави) не вбив стрілою орла і не звільнив Прометея. Сталося це незадовго до Троянської війни. Прометей вказав Гераклу дорогу до гесперид. На знак подяки той убив орла стрілою з лука і переконав Зевса вгамувати гнів. Коли Зевс звільнив Прометея, він закував у нього один палець каменем від скелі і залізом, з тих пір люди носять кільця. Зі звільненням Прометея між ним і Зевсом відбувається примирення, яке, по одному з думок, означає торжество Прометея. Є розповідь, як Прометей намагався підкупити Харона, але безуспішно.

Міф про створення людей

- ▶ Міф про створення Прометеєм людей відноситься до пізньої традиції (IV ст. До н. Е.). Згідно Гесіодом, Прометей виліпив людей з землі, а Афіна наділила їх диханням; в більш деталізованій версії, викладеної Проперцій, - виліпив людей з глини, змішавши землю з водою (у Гесіода цього немає); створив він їх дивляться в небо, як боги. За іншим міфом, Прометею і Епіметею було доручено розподілити здібності між вже створеними богами людьми і тваринами; люди залишилися беззахисними, так як Епіметей витрачав всі здібності до життя на землі на тварин. З'ясувавши це, Прометей викрав для людей вогонь.

